

تربیت معلم شهید آیت نجف آباد

مدرس: دکتر احمد امینی

درس: فقه الحدیث

خلاصه تدریس جلسات غیر حضوری

در صفحه ی شخصی وب سایت <http://elearning.cfu.ac.ir/>

درس: فقه الحدیث - استاد امینی

←

+

←

→

↺

🏠

🔒

🔗

🔍

🌐

📄

📅

👤

🛒

☰

Most Visited

Getting Started

Latest Headlines

احمد امینی
گهرز سکنی
آخون ورد شما

سامانه یادگیری الکترونیکی دانشگاه فرهنگیان
lms.cfu.ac.ir

🔍 جستجو بین دروسها

درخواست تدریس دوره

دانشگاه فرهنگیان

میز کار > درسیهای من > فقه الحدیث - استاد امینی

راهنمایی

میز کار

صفحه اصلی سایت

صفحه های سایت

دروس های من

تقش اجتماعی معلم 2

تقش اجتماعی معلم 04

فقه الحدیث 02

فقه الحدیث 01

فقه الحدیث - استاد امینی

شرکت کنندگان

مدال ها

شایستگی ها

نمره ها

عمومی

مرور: 1- کلیات احادیث شیعه و سنی

2- مباحث درباره الفح...

مبحث 1: معانی لفظی و اصطلاحی حدیث 98/12/5

مبحث 2: جایگاه حدیث 98/12/12

مبحث 3: حدیث در دوران پیامبر (ص) 99/1/18

مبحث 4: حدیث شیعه در قرن نخست هجری - شرایط و آثار آن 99/1/25

مبحث 5: حدیث در دوران صادقین (ع) تا آخر غیبت صغری 99/2/1

مبحث 6: ظهور کتب اربعه حدیثی شیعه 99/2/15

مبحث 7: تدوین حدیث در دوران متأخران 99/2/22

پس از بیان کلیات حدیث و ارزش آن در اسلام و یادآوری حدیث معروف ثقلین (انی تارک فیهم الثقلین و...) از زبان رسول مکرم اسلام حضرت محمد (ص) و توجه به میراث گرانبهای آن بزرگوار هم از نعمت قرآن کریم بهره جوییم و هم عترت پاک آن بزرگوار یعنی اهل بیت صلوات الله علیهم اجمعین استفاده کرده و با توسل به وجود مقدس ائمه اطهار (ع) استفاده بریم و زندگی خود را از تجلی وجودشان بهره مند سازیم هم خود بهره بریم و هم به دیگران بهره رسانیم تا بتوانیم نقش معلمی و تعلیم و تربیت خود را بخوبی ایفا نماییم.

در بخش اول درس فقه الحدیث از کلیات احادیث شیعه و سنی صحبت به میان آوردیم و...

در بخش دوم با مباحث درایه الحدیث و مسائل آن ادامه گفتار می دهیم.

روایت شده که: حدیثه واحده تدری (تدریه) خیر من الف حدیث تروی (نزویه)

اهمیت درایت و فهم و تدبیر و اندیشه در مورد یک حدیث را بهتر از هزار حدیثی که روایت شود بدون تفقه و آگاهی باشد را گوشزد نمودیم.

کلمه حدیث را مشتق از حدث یا حدوث بمعنای ظهور و بروز واقع دانستیم و کلام الهی را احسن الحدیث خواندیم.

معنای لفظی و اصطلاحی حدیث		معنای	
۱- در مبحث معنای لفظی حدیث	معنای لفظی:	۱. حدیث و معنای کلی آن	معنای اصطلاحی:
۲- در باب خبر		۲. خبر { ۱- مطابق با واقع ۲- مطابق با غیرواقع }	
۳- سنت		۳. سنت { ۱- قول ۲- فعل ۳- تقریر }	
۴- اثر		۴. روایت	
۵- اصطلاح حدیث قدسی		۵. اثر (نشان و بازمانده)	
		۶. حدیث قدسی	

تکلیف ۱ مورخ ۹۸/۱۲/۵

۱- روایات مختلف در مورد حدیث ثقلین را ذکر نموده و بررسی نمایید. (دو روایت کفایت می کند)

۲- با ذکر مثال هایی قول- فعل و تقریر معصوم را توضیح دهید.

۳- در نهج البلاغه از زبان علی (ع) در مورد روایت احادیث شیعه و سنی چه گزارش هایی داریم؟ (نمونه هایی با ذکر خطبه یا نامه یا حکمت و کلمات قصار بیان دارید)

۴- چه منابعی برای کتب فقه الحدیثی می شناسید؟ شیوه ی بیان احادیث را گزارش نمایید.

۵- دو مورد احادیث قدسی را نوشته و به اختصار توضیح دهید.

- مهمترین مراجع شناخت عقاید اسلامی و احکام در دین مبین اسلام
- قرآن شامل ← ۱- وحی قرآنی ۲- وحی بیانی

- علوم حدیث چیست شامل چه قسمت هایی است؟

- قسمت های مختلف علوم حدیث

۱. تاریخ حدیث ← ۱- زمان طرح حدیث ۲- عوامل ورود حدیث

۲. درایه الحدیث

- ۱- فهم حدیث
- ۲- اتصال و انقطاع حدیث
- ۳- بررسی احادیث (حدیث صحیح- موثق- قوی...)

۳. رجال الحدیث (بررسی حدیث و راویان آن)

۴. فقه الحدیث (فهم عمیق و دقیق متن حدیث - متن پژوهی)

۵. نقد الحدیث (جدا کردن سره از ناسره)

تکلیف ۲ مورخ ۹۸/۱۲/۱۲

۱- سه منبع از منابع مهمی که در زمینه علوم حدیث آمده است را نام برده و شرح مختصری پیرامون هریک بیان دارید.

۲- آیا صرفاً می توان از قرآن استفاده نمود و نیازی به روایات و احادیث معصومین وجود ندارد؟ با ذکر دلیل

۳- در مورد فراگیری علوم حدیث چه شناخت هایی ضروری است؟

۹۹/۱/۱۸

تدریس حدیث در دوران پیامبر (ص) و امامان معصوم

پیامبر (ص) مرجع و الگوی مسلمانان در ترویج و انتقال احکام و روایات

این انتقال به ۲ صورت تحقق یافت :

- ۱- حفظ روایات و نقل شفاهی آنها
- ۲- کتابت و تدوین احادیث

بحث در مورد صحابه

صحیفه صادقیه

صحیفه النبی

۲ گروه مسلمانان پس از رحلت پیامبر (ص)

- ۱- وارث و پاسدار سنت پیامبر (ص) (شیعه)
- ۲- اهل تسنن

ذکر روایت یا حدیث بصورت: قول ، فعل و تقریر

تکلیف ۳ مورخ ۹۹/۱/۱۸

۱- چرا دو گروه شیعه و سنی بعد از رحلت رسول خدا(ص) بوجود آمد؟ آیا دلایل دیگری جز آنچه در بحث مطرح گردید قابل ارائه دارید؟

۲- بنظر شما کدامیک از روشهای ۱- حفظ ۲- کتابت احادیث بیشتر مورد توجه است؟ با ذکر دلیل بیان نمایید.

پس از رحلت پیامبر (ص) دوران های مختلفی بوجود آمد که می توان آنها را به ۳ دوره تقسیم کرد.

الف: دوران ۲۵ ساله خلافت خلفا
ب: دوران ۵ ساله خلافت حضرت علی (ع) | } | ۱- عصر امام علی (ع) تا پایان امامت امام سجاد
۲- عصر صادقین (امام محمدباقر و امام جعفر صادق) علیهما السلام
۳- عصر و زمان امام موسی کاظم (ع) تا پایان زمان غیبت صغری |
|---|---|--|

آثاری از احادیث مکتوب امام علی (ع):

- ۱- جامعه یا کتاب علی (ع)
 - ۲- مصحف امام علی (ع)
 - ۳- مصحف فاطمه زهرا (س)
-
۱- صحیفه سجادیه
۲- رساله حقوق	}	کتاب امام سجاد علیه السلام:

معرف کتب حدیثی اصحاب ائمه (ع) در قرن اول هجری

تکلیف ۴ مورخ ۹۹/۱/۲۵

- ۱- غیر از کتب ذکر شده آثاری به جامانده از زبان رسول خدا (ص)، علی (ع) تا امام چهارم سراغ دارید؟ ذکر نمونه و مختصری توضیح دهید.
- ۲- در مورد مصحف علی (ع) و مصحف فاطمه زهرا (س) بیشتر تحقیق نموده و گزارشی ارائه دهید.
- ۳- در مورد رساله ی حقوق امام سجاد (ع) چه نکاتی آمده است؟

به اعتقاد بعضی از محققان اسلام، دوران امام باقر(ع) و امام صادق(ع) دوره تولد ظهور و نشر حدیث شیعه است.

از جمله اصحاب صادقین (در کتاب رجال شیخ طوسی): زراره، محمد بن مسلم، هشام بن سالم، محمد بن نعمان

تدوین حدیث در میان شیعیان:

✓ عصر شکوفایی حدیث

✓ خلافت ۱۰ خلیفه از خلفای بنی مروان و بنی عباس

گرددآوری سنت رسول خدا(ص) به فرمان عمر ابن عبدالعزیز

← پرورش شاگردان برجسته ای در زمینه معارف عظیمی چون فقه، حدیث، تفسیر و کلام

✓ مطرح شدن اصحاب اجماع در فاصله زمانی امامت امام باقر(ع) تا امام رضا(ع) و توسعه زمینه های فکری و اعتقادی و...

✓ بحث جعل احادیث

اصول اربعه مائه (اصول چهار صد گانه) = زیربنای کلید اربعه شیعه

اصل = ثبت و نگارش حدیث یا روایت به محض شنیدن از معصوم (ع)

تصنیف = طبقه بندی و موضوع بندی اصول

- اصول کافی (مرحوم کلینی)

- تهذیب (شیخ طوسی)

- من لا یحضره الفقیه (شیخ صدوق)

- استبصار (شیخ طوسی)

کتاب اربعه شیعه

سند الامام الرضا(ع)

نوشته: عزیز الله عطاری

حدیث در دوران امام کاظم(ع) تا آغاز غیبت صغری

← جامع نگاری احادیث شیعی و سند نگاری

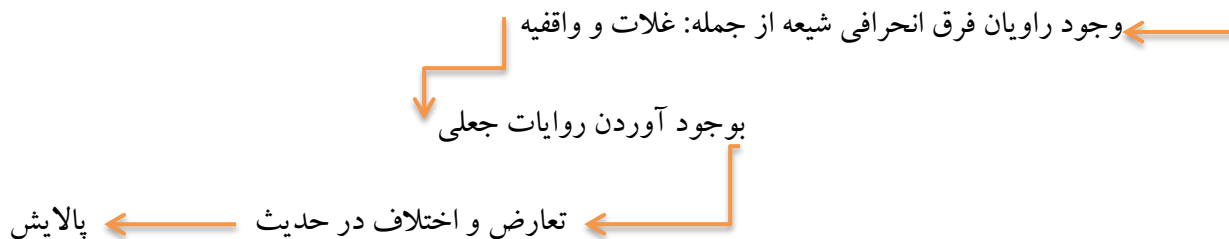
ارتباط با امامان معصوم (صادقین تا امام عسگری) = افزایش شمار شیعیان = تدوین آثار فقهی، کلامی، اخلاقی و...
وجود نمایندگان از طرف ائمه = زمینه ساز غیبت امام عصر (عج)

تکلیف ۵ مورخ ۹۹/۲/۱

- ۱- درباره اصول اربع مائه و پیدایش آن تحقیق و گزارشی ارائه دهید.
- ۲- در مورد کتبی مانند المسند، الجامع، التوقیعات پژوهش و یادداشت های خود را ارائه دهید

اصول کافی (مرحوم کلینی) - تهذیب (شیخ طوسی) - استبصار (شیخ طوسی) - من لا یحضره الفقیه (شیخ صدوق) قرون ۵ و ۴

دلیل مطرح شدن متب اربعه شیعه؟

۱- اصول کافی تألیف محدبن یعقوب کلینی (متوفای ۳۲۹ هجری قمری)

۱- اصول ← ۲۰ سال تألیف - روایات اعتقادی و اخلاقی = العقل و الجهل - ۳۷۸۶ حدیث

شامل ۳ بخش } ۲- فروع ← ۲۶ کتاب و ۱۰۷۹۴ حدیث

۳- روضه ← مواعظ ائمه (ع) - نامه ها - خطبه ی آنان - ۵۹۷ حدیث

تدوین از سال ۲۶۰ تا ۳۲۹ تا زندگی نواب اربعه (غیبت صغری)

۲- من لا یحضره الفقیه از شیخ صدوق ← ۵۹۶۳ روایت در ۳۰ کتاب فقهی - شروح و حواشی متعدد

شیوه ی کار = حذف اسانید صاحبان کتب
 { مشیخه
 معلق

۳- التهذیب یا تهذیب الاحکام از شیخ الطائفه معروف به شیخ طوسی

✓ پایه گذار بسیاری از علوم اسلامی شیعه

✓ آثاری در تفسیر، کلام، فقه و اصول، رجال و...

✓ شیوه کار = جمع آوری احادیث و روایات با ذکر و جمع روایات موافق و مخالف

✓ حل مشکل تعارض

✓ بالغ بر ۱۳۵۹۰ حدیث در قالب ۲۳ کتاب فقهی و تنظیم ۳۹۳ باب

{ حمل عام بر خاص
 مطلق بر مقید

۴- الاستبصار فیما اختلف من الاخبار = دومین اثر شیخ طوسی و چهارمین منبع مورد اعتماد شیعه = تهذیبین

✓ ۱- روایات مورد اعتماد در فتوا ۲- ذکر اخبار مخالف آنها ۳- عنوان راه جمع بین آنها

✓ ۵۵۱۱ حدیث - یک مقدمه - سه جزء - سند روایات را کامل نیاورده - مشیخه

کتاب اربعه رجال شیعه

۱- الفهرست شیخ طوسی ۲- الرجال شیخ طوسی ۳- معرفت الرجال کشی ۴- رجال نجاشی

نهج البلاغه - تألیف مرحوم سیدرضی - متوفای ۴۰۶ ه.ق

مجموعه ای از خطبه ها - نامه ها - حکمت ها و کلمات قصار

تکلیف ۶ مورخ ۹۹/۲/۱۵

۱- یکی از کتاب اربعه شیعه را مورد پژوهش و مطالعه دقیق تر قرار داده و گزارشی را ارائه دهید.

۲- در مورد عدالت فرهنگی در نهج البلاغه بررسی نموده و مقاله ای تنظیم کرده و بعنوان یک کار تحقیقی بصورت مکتوب ارائه دهید.

✓ قرون ۴ و ۵ = شکوفایی احادیث شیعه

✓ پس از آن تا قرن دهم = رکود تألیف کتب حدیثی

✓ از قرن یازدهم به بعد، کتب اربعه ثانی با هدف احادیث تکراری کتب اربعه اولیه دنبال شد و با نظم و چینش جدید مطرح گردید.

کتب اربعه ثانویه در زمان شیخ بهایی

۱- کتاب الوافی از ملا محسن فیض کاشانی (قرن یازدهم)...

۲- تفصیل وسایل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه از محمد بن حسن حرعاملی...

۳- بحار الانوار تألیف محمد تقی مجلسی اصفهانی...

۴- مستدرک الوسایل ومستنبط المسائل تألیف میرزا حسین نوری (محدث نوری)

انواع کتب حدیثی دیگر

۱- اربعین نویسی ⇨ حدیث پیامبر

۲- مجموعه های احادیث فقهی

۳- کتب ادعیه و مزار

۴- مناقب نویسی

۵- تألیفات حدیثی با زمینه ی اخلاق

۶- تحلیل و بررسی و شرح روایات

۷- کتب جامع روایات تفسیری

- وسایل الشیعه شیخ حر عاملی (از جامع ترین مجموعه احادیث فقه شیعه)

- مستدرک الوسایل محدث نوری

❖ از مهمترین کتب دوران متأخر

شرح کتب حدیثی ۱- به صورت مستقل ۲- در ضمن مباحث و آثار فقهی مطرح گردید

۱- یکی از کتب معرفی شده شیعه را مورد بررسی قرار داده و نحوه ی تألیف و محتوای آن را توضیح دهید.

۲- آیا کتب دیگری غیر از کتب معرفی شده در درس از دوران متأخر سراغ دارید. نام برده و شرح مختصر پیرامون آنها بنگارید.

موفق و مؤید باشید